dyżurnet.pl
NASK

Patotreści w internecie a art. 255b kodeksu karnego

KOMENTARZ I ANALIZA DYŻURNET.PL

AUTORZY:

MACIEJ GROŃ

MACIEJ KĘPKA

ARKADIUSZ MICHAŁOWSKI

26.08.2026

NASK Dyżurnet.pl
ul. Kolska 12
01–045 Warszawa
info@dyzurnet.pl

dyżurnet.pl
NASK

Patotreści w internecie a art. 255b kodeksu karnego

KOMENTARZ I ANALIZA DYŻURNET.PL

1. Wstęp 3
2. Charakterystyka zjawiska i mechanizmy rozpowszechniania 5
   - 2.1. Przemoc 5
   - 2.2. Wulgarny język i mowa nienawiści 6
   - 2.3. Alkohol 6
   - 2.4. Ryzykowne zachowania 6
   - 2.5. Wykorzystanie twórców 6
   - 2.6. Zapraszanie osób z zewnątrz 7
   - 2.7. Donejty – sposób na zarobek 7
   - 2.8. Posiadanie dużej liczy kont – tzw. multikonta 8
   - 2.9. Pączkowanie treści 8
3. Zakres regulacji, możliwości stosowania i wyzwania interpretacyjne 10
   - 3.1. Dobro prawne chronione 10
   - 3.2. Strona przedmiotowa 11
   - 3.3. Strona podmiotowa 12
   - 3.4. Podmiot przestępstwa 13
   - 3.5. Formy popełnienia i współdziałanie 14
   - 3.6. Typ z § 2 – treści pozorowane 14
   - 3.7. Typ kwalifikowany – małoletni 14
   - 3.8. Wyłączenie odpowiedzialności karnej w §4 15
   - 3.9. Relacja do innych przepisów 15
   - 3.10. Problemy interpretacyjne 16
   - 3.11. Ocena praktyczna 17
   - 3.12. Uwagi krytyczne 17
   - 3.13. Konkluzja 18
4. Podsumowanie 19

1. Wstęp

23 sierpnia 2026 roku weszła w życie nowelizacja Kodeksu karnego wprowadzająca art. 255b, dotyczący publicznego rozpowszechniania w internecie określonych treści przedstawiających przemoc, krzywdę lub poniżające traktowanie. Nowy przepis obejmuje także materiały pozorujące takie zachowania, jeżeli są rozpowszechniane w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej. **Ustawodawca przewidział surowszą odpowiedzialność w przypadkach, w których przedstawiane treści dotyczą osoby małoletniej.** Ustawa z 11 czerwca 2026 roku została ogłoszona 23 lipca 2026 roku w Dzienniku Ustaw pod pozycją 988 i zaczęła obowiązywać po trzydziestodniowym okresie vacatio legis.

> Art. 255b. [Patostreaming]
>
> § 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, za pośrednictwem sieci teleinformatycznej publicznie rozpowszechnia treści przedstawiające:
>
> 1) popełnienie czynu zabronionego zagrożonego karą pozbawienia wolności, jeżeli przedmiotem zamachu jest dobro osobiste,
>
> 2) przemoc wobec zwierzęcia z naruszeniem przepisów ustawy,
>
> 3) poniżające traktowanie innej osoby, nawet za jej zgodą,
>
> podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
>
> § 2. Tej samej karze podlega, kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, za pośrednictwem sieci teleinformatycznej publicznie rozpowszechnia treści mogące wywołać przekonanie, że przedstawiają zachowania określone w § 1.
>
> § 3. Jeżeli treści określone w § 1 lub 2 przedstawiają małoletniego, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
>
> § 4. Nie stanowi przestępstwa określonego w § 1-3 czyn podjęty w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, informacyjnej, prasowej lub naukowej albo w celu ochrony interesu publicznego.

Wprowadzenie art. 255b k.k. stanowi próbę odpowiedzi na zjawisko, które od lat rozwija się w polskim internecie i przybiera różne formy. Patotreści nie ograniczają się bowiem do prowadzonych na żywo transmisji. Pierwotna transmisja może zostać zapisana, podzielona na fragmenty, opublikowana na kolejnych kontach i platformach, a następnie wielokrotnie skopiowana, skomentowana i przetworzona. W ten sposób materiał zaczyna funkcjonować niezależnie od pierwotnego źródła i docierać do odbiorców, którzy nigdy nie zetknęli się z działalnością jego autora.

Szczególne znaczenie ma perspektywa dzieci i młodzieży. Małoletni mogą być nie tylko odbiorcami patotreści, lecz także osobami przedstawianymi w materiałach, uczestnikami transmisji, ofiarami przemocy lub poniżenia, a

niekiedy osobami wykorzystywanymi do generowania zainteresowania, zasięgów i przychodów. Z tego względu nowy przepis dodatkowo przewiduje kwalifikowaną postać przestępstwa, jeżeli treść przedstawia małoletniego.

Niniejsza publikacja, przygotowana i wydana przez Dyżurnet.pl, jest komentarzem oraz praktyczną analizą nowej regulacji. Jej celem jest zarówno przybliżenie zjawiska patotreści, jak i wyjaśnienie, jakie zachowania mogą znaleźć się w zakresie art. 255b k.k. oraz jakie możliwości i trudności wynikają ze sposobu sformułowania tego przepisu.

Mamy nadzieję, że publikacja pomoże czytelnikom zrozumieć zarówno sens nowej regulacji, jak i szerszy kontekst społeczny oraz technologiczny patotreści. Jest to bowiem zjawisko, którego nie można oceniać wyłącznie przez pryzmat pojedynczego nagrania. Trzeba uwzględniać również sytuację osób przedstawianych w materiałach, mechanizmy finansowania i angażowania widowni, trwałość cyfrowego śladu oraz ryzyko kontaktu dzieci z treściami normalizującymi przemoc, poniżanie i przekraczanie granic.

2. Charakterystyka zjawiska i mechanizmy rozpowszechniania

By mówić o zjawisku patostreamingu, warto spróbować umieścić je na szerszej mapie zagrożeń online. Szeroką kategorią w tym kontekście są tzw. treści szkodliwe, czyli materiały, które wywołują u odbiorcy negatywne emocje lub promują zachowania niebezpieczne dla zdrowia i życia. Węższą kategorię stanowią treści nielegalne. Warto podkreślić, że zdecydowana większość treści szkodliwych nie jest jednocześnie nielegalna. Opisywana nowelizacja Kodeksu karnego może jednak wpłynąć na tę proporcję. Więcej treści szkodliwych będzie można obecnie kwalifikować jako nielegalne.

Kolejną podkategorią treści szkodliwych są tzw. patotreści. Nie istnieje oficjalna definicja tego rodzaju materiałów. Najciekawszą próbą jej stworzenia jest definicja zaproponowana podczas prac Okrągłego Stołu w sprawie patotreści, powołanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich w 2018 roku.

> Patotreści to, według wypracowanej podczas obrad definicji treści, w których nadawca lub grupa nadawców prezentują zachowania sprzeczne z normami społecznymi, niosące demoralizujący przekaz, obejmujący zachowania takie jak: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, libacje alkoholowe, zażywanie narkotyków, poniżanie i inne.

Patostreamy to patotreści nadawane na żywo. Warto jednak zauważyć, że często funkcjonują również w formie nagranych i pociętych fragmentów transmisji.

Stream, czyli transmisja na żywo, jest zjawiskiem bardzo powszechnym w internecie. Istnieją platformy przeznaczone wyłącznie do tego typu aktywności. Nadawanie na żywo umożliwia dynamiczną interakcję z widownią, co buduje silną relację z twórcą i pozwala komentować wydarzenia na bieżąco. Jedną z najpopularniejszych form tego rodzaju działalności jest streamowanie gier. Inną popularną formą są tzw. streamy IRL (ang. in real life), podczas których twórca spaceruje po ulicach, wykonuje różne czynności i wchodzi w interakcje z napotkanymi ludźmi. Zdecydowaną większość transmisji można określić jako neutralne i niezagrażające. Niestety część z nich narusza normy społeczne, a wówczas można mówić o patostreamach. Co konkretnie może dziać się na tego typu transmisjach?

2.1. Przemoc

Przemoc na streamach może przybierać formę fizyczną, seksualną oraz psychiczną. Może być ona skierowana zarówno wobec osób widocznych podczas transmisji, jak i wobec widzów oraz samych twórców patotreści. Jednym z częstych mechanizmów jest wykorzystywanie „donejtów” (jednorazowych, dobrowolnych wpłat na rzecz patotwórców – szerzej w dalszej części tekstu) do obrażania, poniżania lub prowokowania twórcy.

2.2. Wulgarny język i mowa nienawiści

Cechą charakterystyczną patostreamów jest posługiwanie się bardzo wulgarnym językiem. Podczas transmisji mogą również pojawiać się treści, które można zakwalifikować jako mowę nienawiści, czyli komunikaty obrażające lub dyskryminujące określone grupy społeczne ze względu na ich cechy, takie jak pochodzenie, płeć, wyznanie czy orientacja seksualna. Mowa nienawiści jest często wykorzystywana w celu trollowania, czyli prowokowania zarówno twórców, jak i widzów. Mechanizm prowokacji, przekraczania społecznych granic oraz ich stopniowego przesuwania stanowi charakterystyczny element działalności patostreamerów. Dążenie do bycia kontrowersyjnym, a tym samym do zdobywania większej popularności i zainteresowania odbiorców, często prowadzi do coraz intensywniejszego eskalowania prezentowanych zachowań i treści.

2.3. Alkohol

Alkohol jest częstym elementem patostreamów. W pewnym sensie patostreaming wywodzi się z tzw. drunk streamów, czyli transmisji polegających na spożywaniu alkoholu i upijaniu się na wizji. Alkohol bywa również wykorzystywany jako narzędzie oddziaływania na gości występujących podczas transmisji. Osoba, która po raz pierwszy pojawia się na streamie i znajduje się pod wpływem alkoholu, jest bardziej skłonna do podejmowania zachowań ryzykownych, mogących negatywnie wpłynąć na jej wizerunek. Ponadto obniżona samokontrola sprzyja angażowaniu się w kontrowersyjne sytuacje, które często stają się źródłem dodatkowej uwagi i zainteresowania widzów.

2.4. Ryzykowne zachowania

W celu zwiększenia oglądalności oraz podkreślenia kontrowersyjnego charakteru swoich transmisji twórcy patotreści podejmują różnego rodzaju ryzykowne działania. Mogą to być między innymi prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu, podpalanie przedmiotów w mieszkaniu czy realizowanie niebezpiecznych wyzwań (challenge'y).

2.5. Wykorzystanie twórców

Wśród twórców patotreści znajdują się również osoby, które są wykorzystywane przez własną widownię, pojedynczych odbiorców lub zorganizowane grupy internautów. Członkowie takich społeczności często gromadzą się w określonych miejscach, na przykład na serwerach Discord, gdzie wspólnie planują działania podejmowane wobec danego twórcy.

Patotwórcy nierzadko zmagają się z uzależnieniem od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, a także mogą wykazywać ograniczone zdolności poznawcze. W rezultacie stają się szczególnie podatne na manipulację i wpływ ze strony odbiorców. Widownia traktuje je często jako swoiste „zabawki", kontrolując dostęp do środków do życia poprzez przekazywanie datków, zamawianie jedzenia czy zlecanie kolejnych, często poniżających lub kompromitujących zadań. Zdarza się również, że tego rodzaju twórcy są uzależnieni od pomocy widzów w kwestiach technicznych, takich jak konfiguracja sprzętu czy oprogramowania wykorzystywanego do prowadzenia transmisji, co dodatkowo zwiększa ich zależność od internetowej społeczności.

2.6. Zapraszanie osób z zewnątrz

Charakterystycznym elementem patostreamów jest obecność osób trzecich. Pojawianie się innych osób niż autor transmisji istotnie wpływa na atrakcyjność tego rodzaju treści, ponieważ interakcje międzyludzkie zwiększają dynamikę przekazu i zainteresowanie odbiorców. Osoby pojawiające się na streamach mogą uczestniczyć w nich w pełni świadomie jako znajomi, członkowie rodziny czy widzowie streamera. Jednak zdarzają się również sytuacje, w których obecność osób postronnych jest przez nich niezamierzona lub nawet nie są jej świadomi.

W trakcie transmisji mogą pojawiać się także przedstawiciele różnych służb, na przykład funkcjonariusze policji, zespoły ratownictwa medycznego czy pracownicy socjalni, których działania są rejestrowane i transmitowane na żywo. W przypadku streamów typu IRL (In Real Life) w kadrze często znajdują się przypadkowi przechodnie oraz osoby wchodzące w interakcję ze streamerem, niejednokrotnie prowokowane przez niego do określonych reakcji. W skrajnych przypadkach dochodzi do werbalnych, a nawet fizycznych ataków na przypadkowo napotkane osoby.

Istotnym elementem niektórych patostreamów jest także celowe włączanie do transmisji osób, które nie są świadome, że uczestniczą w nagraniu, lub dowiadują się o tym dopiero po przybyciu na miejsce spotkania. W takich sytuacjach streamer może nawiązywać kontakt za pośrednictwem aplikacji randkowych lub portali ogłoszeniowych, podszywając się pod osobę zainteresowaną spotkaniem bądź sprzedażą określonego przedmiotu. Innym sposobem pozyskiwania uczestników transmisji jest korzystanie z tzw. czat-ruletek, czyli serwisów umożliwiających nawiązywanie losowych połączeń wideo z nieznajomymi użytkownikami. Dzięki temu osoby postronne mogą zostać włączone do transmisji bez wcześniejszej wiedzy o jej charakterze i celu.

2.7. Donejty – sposób na zarobek

Twórcy patotreści zazwyczaj nie mają możliwości zarabiania pieniędzy w sposób typowy dla influencerów, czyli poprzez współprace reklamowe z markami lub monetyzację treści realizowaną za pośrednictwem platform internetowych. Wynika to przede wszystkim z kontrowersyjnego charakteru publikowanych materiałów, który zniechęca potencjalnych reklamodawców.

Jednym z głównych źródeł dochodu patostreamerów są tzw. donejty, czyli dobrowolne wpłaty przekazywane przez widzów. Taki model finansowania jest charakterystyczny dla streamerów prowadzących transmisje na żywo w internecie. W przypadku patostreamów donejty pełnią jednak nie tylko funkcję wsparcia finansowego, lecz także stanowią ważny kanał komunikacji pomiędzy widzami a twórcą.

W praktyce widz, chcąc przekazać określoną wiadomość, dokonuje wpłaty i dołącza do niej komunikat tekstowy. Następnie treść ta jest odczytywana na żywo za pomocą syntezatora mowy, dzięki czemu staje się słyszalna zarówno dla twórcy, jak i całej zgromadzonej publiczności. Istotnym elementem tego mechanizmu jest fakt, że komunikaty te są często wykorzystywane do prowokowania autora transmisji. Nierzadko zawierają one treści skrajnie obraźliwe, wulgarne lub poniżające.

2.8. Posiadanie dużej liczy kont – tzw. multikonta

Osoby tworzące patotreści często są zmuszone do posiadania wielu kont w celu omijania ograniczeń nakładanych przez platformy internetowe. W praktyce oznacza to, że jedna osoba może prowadzić nawet kilkadziesiąt różnych profili i korzystać z tego, na którym w danym momencie nie zostały zastosowane ograniczenia. Zdarza się również wykorzystywanie kont zakładanych przez członków rodziny, znajomych, a nawet osoby niezwiązane bezpośrednio z działalnością twórcy.

Innym charakterystycznym zjawiskiem jest migracja pomiędzy różnymi platformami internetowymi. Twórcy patotreści często przenoszą swoją działalność do serwisów, które stosują bardziej liberalną czy pobłażliwą politykę moderacji lub w mniejszym stopniu egzekwują regulaminy dotyczące publikowanych materiałów. Pozwala im to kontynuować działalność pomimo ograniczeń nakładanych przez inne serwisy.

Z perspektywy skutecznej moderacji platform internetowych skuteczniejszym rozwiązaniem może być trwałe usuwanie kont naruszających regulamin niż stosowanie wyłącznie czasowych ograniczeń. W przypadku migracji twórcy do nowego serwisu pojawia się konieczność ponownego rozpoznania przez platformę charakteru jego działalności. Oznacza to, że każdy kolejny serwis musi niejako „nauczyć się”, że dany użytkownik regularnie narusza obowiązujące zasady i nie powinien mieć możliwości publikowania określonych treści. Proces ten może być czasochłonny, co stwarza przestrzeń do dalszego rozpowszechniania patotreści.

2.9. Pączkowanie treści

W kontekście patotreści szczególnie istotny jest mechanizm ich rozpowszechniania. Można go porównać do procesu „pączkowania”, w którym pojedyncza transmisja staje się źródłem wielu kolejnych materiałów publikowanych w internecie. Patostreamer prowadzi transmisję na żywo, jednak często nie archiwizuje jej samodzielnie. Zadanie to przejmują inni użytkownicy, którzy zapisują transmisję, a następnie wycinają z niej najbardziej kontrowersyjne lub emocjonujące fragmenty i publikują na swoim kanale.

Kolejnym etapem jest tworzenie kompilacji takich materiałów, zawierających najciekawsze momenty z różnych transmisji. Inni użytkownicy publikują następnie nagrania komentujące wybrane fragmenty, analizując

zachowania streamera lub uczestników transmisji. Powstają również treści odnoszące się do tych komentarzy, a także kolejne materiały rozwijające lub reinterpretujące dane wydarzenie.

W rezultacie konkretny fragment transmisji lub określone zachowanie streamera zaczyna funkcjonować w internecie niezależnie od pierwotnego kontekstu. Treść jest wielokrotnie kopiowana, przetwarzana, komentowana i udostępniana przez różnych użytkowników, dzięki czemu żyje własnym życiem i dociera do znacznie szerszego grona odbiorców niż pierwotna transmisja. Mechanizm ten sprawia, że zasięg patotreści często wykracza daleko poza społeczność skupioną bezpośrednio wokół danego twórcy.

3. Zakres regulacji, możliwości stosowania i wyzwania interpretacyjne

Art. 255b k.k. jest odpowiedzią na zjawisko określane jako **patostreaming**, czyli publiczne transmitowanie lub rozpowszechnianie w internecie treści przedstawiających przemoc, poniżanie, zachowania przestępne, przemoc wobec zwierząt albo treści pozorujące takie zachowania.

Ratio legis przepisu nie polega wyłącznie na karaniu sprawcy przemocy, znęcania czy poniżania. Tę funkcję w wielu przypadkach pełnią już inne przepisy k.k. **Chodzi raczej o uchwycenie dodatkowego, cyfrowego wymiaru bezprawia:** publicznego udostępniania krzywdy, przemocy lub poniżenia jako „kontentu" służącego uzyskaniu pieniędzy, zasięgów, rozpoznawalności albo innej korzyści.

Rzecznik Praw Obywatelskich wskazywał, że **patostreaming należy analizować z perspektywy ofiar**, w tym dzieci, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie bezdomności lub osób wykorzystywanych ekonomicznie, psychicznie albo fizycznie. Według RPO zjawisko narusza godność, prywatność, dane osobowe i dobra osobiste osób przedstawianych w nagraniach, a jednocześnie zagraża dobrom ogólnospołecznym.

3.1. Dobro prawne chronione

Dobro prawne chronione przez art. 255b k.k. ma charakter **mieszany**.

Po pierwsze, przepis chroni **indywidualne dobra osób przedstawianych w treściach**, w szczególności godność, cześć, prywatność, nietykalność cielesną, wolność od poniżającego traktowania, dobro małoletniego oraz w określonym zakresie wizerunek.

Po drugie, chroni **porządek publiczny w środowisku cyfrowym**. Ustawodawca reaguje bowiem nie tylko na sam czyn pierwotny, ale także na jego publiczne eksponowanie, promowanie, powielanie i monetyzację.

Po trzecie, w przypadku treści przedstawiających małoletniego, głównym dobrem chronionym jest **dobro dziecka**, rozumiane szeroko: jako ochrona przed bezpośrednią krzywdą, wtórną wiktymizacją, utrwaleniem poniżającego wizerunku oraz oddziaływaniem treści przemocowych na odbiorców małoletnich. Rzecznik Praw Dziecka w swojej opinii do projektu podkreślała, że udział małoletnich w patostreamingu powinien mieć znaczenie kwalifikujące, bo zagraża dobru dzieci zarówno wtedy, gdy dziecko jest pokrzywdzonym, jak i wtedy, gdy zostaje wciągnięte do udziału w transmisji.

Można więc przyjąć, że art. 255b k.k. chroni przede wszystkim **godność człowieka w środowisku cyfrowym**, a pomocniczo: bezpieczeństwo dzieci, porządek publiczny i humanitarny stosunek do zwierząt.

3.2. Strona przedmiotowa

3.2.1. Czyn sprawczy: publiczne rozpowszechnianie

Czynem sprawczym jest **publiczne rozpowszechnianie treści za pośrednictwem sieci teleinformatycznej**.

Na gruncie orzecznictwa SN dotyczącego innych przepisów karnych pojęcie „**rozpowszechniania**" należy rozumieć szeroko. W postanowieniu z 1 września 2011 r., V KK 43/11, SN wskazał, że rozpowszechnianie może polegać na publikacji, kolportażu, użyczeniu, powielaniu, kopiowaniu lub innym udostępnianiu treści szerszemu i bliżej nieokreślonemu kręgowi osób. Teza ta zapadła na gruncie art. 202 k.k., ale może być użyteczna również przy interpretacji art. 255b k.k.

W praktyce art. 255b k.k. powinien obejmować nie tylko pierwotną transmisję live, ale także późniejsze publikowanie zapisu, reposty, kompilacje, fragmenty nagrań, linkowanie do treści, retransmisje i publikowanie materiałów na kontach zapasowych, o ile spełnione są pozostałe znamiona, w szczególności cel osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej.

3.2.2. Internet jako przestrzeń publicznego oddziaływania

Art. 255b posługuje się określeniem „**za pośrednictwem sieci teleinformatycznej**", co dobrze koresponduje z dotychczasową linią orzeczniczą dotyczącą internetu. SN w postanowieniu z 7 maja 2008 r., III KK 234/07, przyjął, że internet jest środkiem masowego komunikowania w rozumieniu art. 212 § 2 i art. 216 § 2 k.k., za pomocą którego można dopuścić się zniesławienia lub znieważenia.

W innym orzeczeniu, IV KK 296/17, SN stwierdził, że internet, choć jest przestrzenią wirtualną, może mieć charakter miejsca publicznego na gruncie prawa wykroczeń. Ta teza nie powinna być automatycznie przenoszona na każdy przepis karny, ale wzmacnia pogląd, że internet nie jest przestrzenią „prywatną" tylko dlatego, że komunikacja odbywa się cyfrowo.

W odniesieniu do art. 255b k.k. **kluczowe będzie więc nie tyle techniczne miejsce publikacji, ile realny dostęp odbiorców. Publiczne rozpowszechnianie może wystąpić na otwartym profilu, kanale streamingowym, publicznym kanale komunikatora, ale także w dużej, łatwo dostępnej grupie lub przestrzeni płatnej, jeżeli krąg odbiorców jest szeroki i niedookreślony**.

3.2.3. Przedmiot czynności wykonawczej

Przedmiotem czynności wykonawczej są „treści przedstawiające" określone zachowania. Ustawodawca nie ogranicza się do transmisji na żywo – wskazując ogólnie o publicznym rozpowszechnianiu treści, a nie wyłącznie o transmisji obrazu lub dźwięku.

Zakresem § 1 objęto trzy grupy treści:

1. treści przedstawiające popełnienie czynu zabronionego zagrożonego karą pozbawienia wolności, jeżeli przedmiotem zamachu jest dobro osobiste;

2. treści przedstawiające przemoc wobec zwierzęcia z naruszeniem przepisów ustawy;

3. treści przedstawiające poniżające traktowanie innej osoby, nawet za jej zgodą.

W odniesieniu do pkt 1 problemem będzie ustalenie, jakie czyny zabronione są czynami, których „przedmiotem zamachu jest dobro osobiste". Pojęcie to nie jest typowym znamieniem części szczególnej k.k. i może wymagać wykładni z wykorzystaniem zarówno prawa karnego, jak i cywilnoprawnego rozumienia dóbr osobistych. Nie należy jednak automatycznie utożsamiać tego pojęcia z pełnym katalogiem z art. 23 k.c. ponieważ w prawie karnym konieczne jest badanie, czy typ czynu zabronionego chroni dobro osobiste konkretnej osoby, takie jak życie, zdrowie, wolność, cześć, nietykalność, prywatność, wizerunek czy wolność seksualna.

W pkt 2 ustawodawca odwołuje się do przemocy wobec zwierzęcia „z naruszeniem przepisów ustawy". Najbardziej naturalnym punktem odniesienia będzie ustawa o ochronie zwierząt, choć redakcja przepisu może rodzić pytanie, czy chodzi wyłącznie o tę ustawę, czy o szerszy katalog przepisów regulujących ochronę zwierząt.

W pkt 3 centralne znaczenie ma „poniżające traktowanie". To pojęcie należy interpretować z uwzględnieniem godności człowieka. Pomocniczo można korzystać z dorobku Sądu Najwyższego dotyczącego art. 216 k.k., w którym wskazywał, że dla ustalenia, czy zachowanie ma charakter znieważający, decydujące znaczenie mają kryteria obiektywne oraz generalnie akceptowane normy obyczajowe, a zniewaga jest ciężką obrazą skierowaną przeciwko godności osobistej człowieka. Dlatego sprawca musi mieć świadomość co najmniej możliwości tego, że podejmowane przez niego działanie mają charakter poniżający godność drugiej osoby (Uchwała SN, Sygn. akt I DO 40/20).

3.3. Strona podmiotowa

Art. 255b k.k. jest przestępstwem umyślnym i kierunkowym. Sprawca musi działać **w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej**.

To znamię ma ogromne znaczenie gwarancyjne. Odróżnia ono patostreamera lub osobę eksploatującą patotreści od osoby, która np. dokumentuje zdarzenie w celu dowodowym, dziennikarskim, naukowym, edukacyjnym albo interwencyjnym.

W prawie karnym art. 115 § 4 k.k. definiuje korzyść majątkową lub osobistą jako korzyść dla siebie albo dla kogo innego. Doktryna zwraca jednak uwagę, że ta definicja jest niepełna, bo wskazuje beneficjenta korzyści, ale nie wyjaśnia samej istoty korzyści majątkowej i osobistej.

W praktyce korzyść majątkowa może obejmować otrzymywanie dowolnych sum pieniędzy (tzw. donejty), subskrypcje, reklamy, płatny dostęp, sprzedaż materiałów, linki afiliacyjne albo przekierowanie ruchu na inne kanały. Natomiast korzyść osobista może obejmować wzrost popularności, rozpoznawalność, zwiększenie liczby obserwujących, uzyskanie statusu w danej grupie lub budowę wizerunku kontrowersyjnego twórcy.

Znamię celu osiągnięcia korzyści powinno być elementem typu podstawowego, ponieważ pozwala ono wykluczyć z zakresu kryminalizacji przypadkowe transmisje, w których pojawiają się elementy patologiczne (na przykład materiały, w których twórca na żywo komentuje treści proponowane przez algorytm platformy internetowej).

3.4. Podmiot przestępstwa

Jest to przestępstwo powszechne. Sprawcą może być każda osoba zdolna do odpowiedzialności karnej.

W praktyce sprawcą może być:

1. osoba prowadząca transmisję;
2. osoba publikująca zapis;
3. osoba dokonująca repostów;
4. administrator kanału;
5. osoba zarządzająca kontem zapasowym;
6. osoba montująca i publikująca fragmenty;
7. osoba organizująca transmisję, jeżeli ma współwładztwo nad czynem.

Sama platforma internetowa co do zasady nie będzie sprawcą art. 255b k.k. w klasycznym sensie, ale jej działania lub zaniechania mogą mieć znaczenie dowodowe, regulacyjne oraz praktyczne, zwłaszcza w zakresie szybkości usuwania treści, zabezpieczania danych i przeciwdziałania ponownym publikacjom.

3.5. Formy popełnienia i współdziałanie

Możliwe jest sprawstwo pojedyncze, współsprawstwo, podżeganie i pomocnictwo.

Współsprawstwo może wystąpić np., gdy jedna osoba filmuje, druga prowadzi transmisję, trzecia prowokuje osobę pokrzywdzoną, a czwarta obsługuje monetyzację lub administruje kontem. Pomocnictwo może polegać na dostarczeniu sprzętu, konta, infrastruktury technicznej, linków płatniczych albo narzędzi do omijania blokad.

Szczególnie ciekawy problem dotyczy widzów finansujących transmisję. Samo oglądanie nie realizuje znamion art. 255b k.k. Sam donejt również nie musi automatycznie oznaczać współudziału. **Jeżeli jednak wpłata jest bezpośrednio związana z żądaniem eskalacji przemocy, poniżania albo kontynuowania czynu, można rozważać odpowiedzialność za podżeganie lub pomocnictwo - oczywiście przy spełnieniu ogólnych przesłanek odpowiedzialności karnej.**

3.6. Typ z § 2 – treści pozorowane

§ 2 obejmuje treści, które mogą wywołać przekonanie, że przedstawiają zachowania wskazane w § 1.

To bardzo istotne, bo streaming patotreści często funkcjonuje na granicy autentyczności, inscenizacji, prowokacji i „ustawki". Sprawca może bronić się twierdzeniem, że „to był żart", „performance", „scenka" albo „kontent aktorski". § 2 ma przeciąć tę linię obrony wtedy, gdy treść obiektywnie może wywołać przekonanie, że przedstawia realną przemoc, poniżenie albo czyn zabroniony.

Nie oznacza to jednak penalizacji każdej fikcji. Decydujące powinny być: kontekst publikacji, sposób oznaczenia materiału, charakter kanału, reakcje widzów, sposób monetyzacji oraz to, czy odbiorca mógł racjonalnie odebrać treść jako przedstawienie realnego zdarzenia.

3.7. Typ kwalifikowany – małoletni

§3 przewiduje surowszą odpowiedzialność, jeżeli treści określone w §1 lub §2 przedstawiają małoletniego – sankcja wynosi od 3 miesięcy do 5 lat pozbawienia wolności.

To rozwiązanie należy ocenić pozytywnie. Małoletni może być:

1. bezpośrednią ofiarą przemocy lub poniżenia;
2. uczestnikiem transmisji;
3. osobą sprowokowaną do określonego zachowania;
4. osobą wykorzystaną do generowania zasięgów;

5. osobą wtórnie wiktymizowaną przez dalsze rozpowszechnianie nagrania.

3.8. Wyłączenie odpowiedzialności karnej w §4

W §4 przewidziany jest kontratyp wyłączający odpowiedzialność karną za czyn podjęty w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, informacyjnej, prasowej lub naukowej albo w celu ochrony interesu publicznego.

Ustawodawca nie mówi „nie podlega karze", ale „nie stanowi przestępstwa". Można więc argumentować, że mamy do czynienia z **negatywnym znamieniem typu czynu zabronionego** albo szczególną klauzulą wyłączającą przestępność czynu, a nie jedynie z podstawą odstąpienia od ukarania.

§ 4 powinien chronić m.in.:

1. materiały dziennikarskie ujawniające patostreaming;
2. działania edukacyjne i profilaktyczne;
3. analizy naukowe;
4. działania hotline'ów i organizacji społecznych;
5. dokumentowanie treści w celu przekazania organom ścigania;
6. publikacje służące ochronie realnego interesu publicznego.

Jednocześnie §4 nie powinien być furtką dla sprawców, którzy pod pozorem działalności „artystycznej" albo „informacyjnej" w istocie monetyzują przemoc, poniżenie albo krzywdę.

3.9. Relacja do innych przepisów

Art. 255b k.k. nie zastępuje odpowiedzialności za czyn pierwotny. Jeżeli w trakcie transmisji dochodzi np. do pobicia, groźby, znęcania, znieważenia, naruszenia nietykalności, znęcania nad zwierzęciem albo wykorzystania małoletniego, sprawca może odpowiadać zarówno za czyn pierwotny, jak i za publiczne rozpowszechnianie treści z tego czynu.

Możliwe zbiegi mogą dotyczyć m.in.:

1. art. 157 k.k. - uszczerbek na zdrowiu;
2. art. 190 k.k. - groźby karalne;
3. art. 191 k.k. - zmuszanie;
4. art. 207 k.k. - znęcanie się;

5. art. 212–216 k.k. - zniesławienie i zniewaga;
6. art. 217 k.k. - naruszenie nietykalności cielesnej;
7. art. 191a k.k. - utrwalanie i rozpowszechnianie intymnego wizerunku;
8. art. przepisów ustawy o ochronie zwierząt;
9. przepisów dotyczących ochrony małoletnich

Art. 255b ma samodzielną funkcję: penalizuje **publiczne wykorzystanie i rozpowszechnienie patologicznej treści**, zwłaszcza gdy staje się ona instrumentem osiągania korzyści.

3.10. Problemy interpretacyjne

Najważniejsze problemy będą dotyczyć pięciu pojęć.

Po pierwsze, „**dobro osobiste**”. Pojęcie to może być za szerokie, jeżeli będzie wykładane wyłącznie cywilistycznie. W prawie karnym należy je wiązać z konkretnym typem czynu zabronionego i przedmiotem ochrony tego typu.

Po drugie, „**poniżające traktowanie**”. Powinno być oceniane obiektywnie, z uwzględnieniem kontekstu, relacji zależności, stanu osoby pokrzywdzonej, jej wieku, nieporadności, nietrzeźwości, sytuacji ekonomicznej oraz sposobu prezentacji materiału.

Po trzecie, „**nawet za jej zgodą**”. To znamię jest bardzo ważne, bo w patostreamingu zgoda bywa pozorna, wymuszona ekonomicznie, udzielona w stanie zależności albo w sytuacji, w której osoba poniżana nie rozumie skutków publikacji. Jednocześnie trzeba uważać, aby nie penalizować legalnych form ekspresji, sportu, sztuki, reportażu czy dokumentu.

Po czwarte, „**korzyść osobista**”. Jeżeli rozumieć ją zbyt szeroko, niemal każda publikacja internetowa mogłaby być traktowana jako nastawiona na popularność. Dlatego należy wymagać, aby korzyść osobista była konkretna i uchwytna: np. budowanie rozpoznawalności kanału, zwiększenie widowni, uzyskanie pozycji w społeczności, wzrost liczby subskrybentów.

Po piąte, „**treści mogące wywołać przekonanie**” z § 2. To znamię powinno być oceniane z perspektywy modelowego odbiorcy, z uwzględnieniem kontekstu platformy, opisu materiału, komentarzy, reakcji twórcy i celu publikacji.

3.11. Ocena praktyczna

Przepis może być użyteczny, ale jego skuteczność będzie zależała od praktyki dowodowej.

Najtrudniejsze będzie zabezpieczanie dowodów z transmisji live. Materiały mogą znikać po kilku minutach, być przenoszone na inne platformy, publikowane na kontach zapasowych albo rozpowszechniane w krótkich fragmentach. RPO już wcześniej wskazywał, że w sprawach patostreamingu problemem jest szybkie usuwanie lub modyfikowanie danych, dlatego postulował rozważenie mechanizmów zabezpieczania danych informatycznych. (Biuletyn Informacji Publicznej RPO)

W praktyce konieczne będzie dokumentowanie:

1. linku do transmisji lub nagrania;
2. daty i godziny;
3. nazwy kanału i konta;
4. screenów;
5. fragmentów nagrania;
6. liczby widzów;
7. mechanizmów monetyzacji;
8. komunikatów zachęcających do wpłat;
9. udziału małoletnich;
10. repostów i kont zapasowych.

Dla Dyżurnet.pl oznacza to możliwość wypracowania standardu klasyfikacji i eskalacji zgłoszeń: od zgłoszenia do platformy, przez zabezpieczenie materiału, po zawiadomienie organów ścigania, zwłaszcza gdy treści przedstawiają małoletniego albo realną przemoc.

3.12. Uwagi krytyczne

Regulacja jest potrzebna, ale nie rozwiązuje całego problemu patotreści.

Po pierwsze, może nie obejmować wszystkich odmian patostreamingu. RPO zwracał uwagę, że wcześniejsze propozycje nie obejmowały w pełni alko-streamingu, sex-streamingu i daily-patostreamingu, choć właśnie te odmiany są częścią zjawiska. (Biuletyn Informacji Publicznej RPO)

Po drugie, przepis jest silnie zależny od wykazania celu osiągnięcia korzyści. To dobre z punktu widzenia gwarancyjnego, ale trudne dowodowo. Trzeba będzie wykazywać nie tylko fakt publikacji, ale też motywację sprawcy.

Po trzecie, pojęcia „poniżające traktowanie”, „dobro osobiste” i „korzyść osobista” wymagają ostrożnej wykładni, aby przepis nie był ani martwy, ani nadmiernie szeroki.

Po czwarte, sama penalizacja nie wystarczy. Potrzebne są procedury zgłaszania, szybka reakcja platform, demonetyzacja, zabezpieczanie dowodów, edukacja widzów oraz osobne procedury dla treści z udziałem dzieci.

3.13. Konkluzja

Art. 255b k.k. należy ocenić jako próbę uchwycenia tego elementu patostreamingu, którego dotychczasowe przepisy nie obejmowały wystarczająco precyzyjnie: publicznego, internetowego i często monetyzowanego eksponowania przemocy, poniżenia, krzywdy albo ich pozoru.

Najsilniejszą stroną przepisu jest połączenie trzech elementów: publicznego rozpowszechniania w sieci, określonego rodzaju treści oraz celu osiągnięcia korzyści. Dzięki temu przepis nie powinien obejmować przypadkowego nagrania czy działania interwencyjnego, ale powinien objąć działalność, w której krzywda człowieka, dziecka lub zwierzęcia staje się narzędziem budowania zasięgów i zarobku.

Dla Dyżurnet.pl najważniejszy praktyczny wniosek jest taki: art. 255b może stać się podstawą do zbudowania nowej kategorii zgłoszeń dotyczących patotreści, ze szczególną ścieżką dla transmisji live, repostów, kont zapasowych, monetyzacji oraz treści przedstawiających małoletnich.

4. Podsumowanie

Wprowadzenie art. 255b do Kodeksu karnego jest istotnym krokiem w kierunku prawnego rozpoznania szkody powstającej nie tylko w wyniku samej przemocy lub poniżania, lecz także poprzez ich publiczne eksponowanie, powielanie i wykorzystywanie jako internetowego „kontentu". Nowa regulacja ma obejmować sytuacje, w których treści przedstawiające krzywdę, przemoc wobec zwierząt lub poniżające traktowanie człowieka są rozpowszechniane w celu uzyskania korzyści majątkowej albo osobistej. Dotyczy to także treści pozorowanych, które mogą zostać odebrane jako przedstawienie rzeczywistych zdarzeń. Szczególną ochroną objęto małoletnich.

Analiza pokazuje jednocześnie, że patotreści są zjawiskiem znacznie szerszym niż pojedyncza transmisja na żywo. Ich obieg jest napędzany przez donejty, prowokacje widowni, konta zapasowe, migrację między platformami, reposty, kompilacje i materiały komentujące. Każda kolejna publikacja może zwiększać zasięg pierwotnej krzywdy, utrwalać poniżający wizerunek osoby przedstawionej w nagraniu i powodować jej wtórną wiktymizację.

Art. 255b k.k. tworzy nowe możliwości reagowania, ale jego praktyczna skuteczność będzie zależała od ostrożnej wykładni, jakości zgromadzonych dowodów i szybkości podejmowanych działań. Kluczowe pozostają także odpowiedzialność platform, demonetyzacja szkodliwej działalności, edukacja odbiorców oraz współpraca między instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo dzieci w internecie. Nowe prawo jest zatem ważnym elementem systemu ochrony i powinno być połączone z działaniami profilaktycznymi, moderacyjnymi i interwencyjnymi.

Jeżeli natrafisz w internecie na transmisję, nagranie lub inny materiał przedstawiający patotreści, zgłoś go do Dyżurnet.pl:

- **za pomocą formularza na stronie https://www.dyzurnet.pl**
- **mailowo na adres dyzurnet@dyzurnet.pl**

Zgłoszenie może pomóc w ocenie materiału, podjęciu interwencji wobec platformy oraz, w uzasadnionych przypadkach, przekazaniu sprawy właściwym organom. Szczególnie ważna jest szybka reakcja, gdy materiał przedstawia dziecko, realną przemoc, poniżanie lub krzywdzenie osoby, która może znajdować się w sytuacji zależności albo nie być świadoma skutków publikacji.

dyżurnet.pl

NASK

NASK

PROJEKT FINANSOWANY ZE ŚRODKÓW
MINISTERSTWA CYFRYZACJI